

УДК 378.147

МУРАВСЬКА Світлана Миколаївна,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
іноземних мов, Льотна академія Національного
авіаційного університету

ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТІВ В ПРОЦЕСІ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ МАЙБУТНІХ ПІЛОТІВ З ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У даній статті обґрунтовується доцільність використання тестових завдань в процесі оцінювання знань майбутніх пілотів з професійно орієнтованої англійської мови.

В процесі дослідження було встановлено, що тестування майбутніх пілотів має цілий ряд переваг: можливість охопити велику кількість студентів (всю групу або курс), використовуючи однаковий матеріал і однакові умови процедури тестування; економія аудиторного часу, що дуже важливо в неможливих ВНЗ, де час на вивчення мови лімітований; зорієнтованість на сучасні технічні засоби навчання та використання комп'ютерних навчальних та контролюючих систем; збільшення об'єктивності педагогічного контролю, мінімізація суб'єктивного фактора під час оцінювання відповідей.

Варто наголосити на тому, що тестові завдання дозволяють перевірити лише обмежену частину знань і не можуть повністю замінити інші форми перевірки, хоча вони відкривають багато нових можливостей перед викладачем.

Ключові слова: *тест, тестування, оцінювання знань майбутніх пілотів, професійно орієнтована англійська мова, комп'ютерні технології.*

Постановка проблеми. Процес реформування сучасної професійної системи освіти в Україні вимагає підвищення стандартів підготовки майбутніх пілотів. Досвід свідчить про те, що через брак професійних умінь фахівці інколи нездатні вирішувати проблеми, які виникають під час професійної діяльності, особливо в критичних ситуаціях. Якщо у минулому столітті головною причиною авіакатастроф виступав технічний фактор, то сьогодні перше місце займає людський фактор. В процесі аналізу ситуацій на міжнародних повітряних трасах, виявлено, що головною передумовою до авіаційних пригод і катастроф є помилка людини, зумовлена відсутністю у льотного складу професійних навичок й умінь з ведення радіообміну англійською мовою, що призводить до зниження рівня безпеки польотів, особливо в екстремальних умовах. Понад 80% авіаційних подій сталися з причин людського фактора.

Науково-технічний прогрес в авіації вимагає якісних змін у навчанні майбутніх пілотів професійно орієнтованої англійської мови. Вони повинні не тільки розуміти на слух отриману інформацію, але й аналізувати, оцінювати і швидко реагувати. В ІКАО існують вимоги до використання розмовної мови. Якісними характеристиками професійного спілкування, спрямованими на краще взаєморозуміння, є специфічність, точність і прямота. Головне у радіообміні – помірний об'єм інформації, чітка пауза між словами та фразами.

При підвищенні вимог до володіння пілотами професійно орієнтованою англійською мовою особливої актуальності набуває питання контролю знань майбутніх пілотів. У вищому навчальному закладі контроль є найважливішою складовою частиною навчально-виховного процесу. Сучасна методика пропонує використання тесту як інструменту вимірювання рівня навчальних досягнень курсантів, за допомогою якого можна не тільки виявити якість навчання, але й управляти навчальним процесом

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В російській та українській науці педагогічна діагностика була предметом уваги Б. Бітінаса, В. Беспалька, А. Кочетова, В. Максимова. Аспекти педагогічного та психологічного тестування ісвітлюються у роботах В. Аванесова, Н. Волкова, В. Дружиніна, К. Корсака, І. Підласого, Н. Талізініної та ін.).

Загальні принципи тестування з професійно орієнтованої англійської мови згідно вимог ІКАО представлені у працях О. Петрашук.

Метою статті є обґрунтування доцільності застосування тестових завдань в процесі оцінювання знань майбутніх пілотів з професійно орієнтованої англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Термін «тест» вперше ввів в науковий обіг американський психолог Джеймс Кеттел в 1890 році. Він розробив нові методи діагностування здібностей – тести, які він назвав ментальними.

З англійської мови слово «тест» перекладається як спроба, випробування, досвід.

На думку Л.О. Федотової та О.А. Рикової, тест – це визначений вид завдання, обмежений у часі виконання, який може бути реалізований в усній і письмовій формі [1, с. 54].

За визначенням Майорова А.І., тест – це специфічний інструмент, який складається з сукупності завдань або запитань і який проводиться в стандартних умовах, що дозволяє виявити типи поведінки, рівень володіння певними видами діяльності [2, с. 11].

Тест – стандартизоване, часто обмежене в часі випробування, призначене для встановлення кількісних та якісних індивідуально-психологічних особливостей. Як правило, під стандартизацією розуміємо однаковість процедури проведення і оцінки виконання тесту [3, с. 33].

Тестування має цілий ряд переваг: можливість охопити велику кількість студентів (всю групу або курс), використовуючи однаковий матеріал і однакові умови процедури тестування; економія аудиторного часу, що дуже важливо в неможливих випадках, де час на вивчення мови лімітований; зорієнтованість на сучасні технічні засоби навчання та використання комп'ютерних навчальних та контролюючих систем; збільшення об'єктивності педагогічного контролю, мінімізація суб'єктивного фактора під час оцінювання відповідей. Оскільки мета тестування може бути різною, то тести поділяються на констатуючі, діагностичні та прогностичні. Констатуючі тести включають тести навчальних досягнень і тести загального володіння іноземною мовою. Для перевірки сформованості граматичних навичок та вмій використовують тести навчальних досягнень, метою яких є визначення рівня навчальних досягнень студентів [4, с. 4].

На сучасному етапі доцільно проводити тестування з використанням комп'ютерної техніки. Досвід використання комп'ютерних технологій у процесі навчання свідчить, що завдяки застосуванню комп'ютерів під час занять можна виявляти резерви навчального процесу, особистості студента; збільшуються дидактичні можливості викладача. Комп'ютер має цілий ряд властивостей, які необхідні для ефективної організації процесу навчання. Серед них виділяють: великий обсяг пам'яті, що дозволяє зберігати і відтворювати великий об'єм навчального матеріалу; здатність комп'ютера не лише фіксувати, але й аналізувати відповіді студента; можливість фіксувати час, що витрачається на виконання певного завдання; надання комп'ютером допомоги студенту, якщо виникають труднощі під час вирішення поставленої перед ним проблеми [5, с. 33].

Окрім того, комп'ютери істотно розширюють можливості індивідуалізації навчання й активізації пізнавальної діяльності курсантів у навчанні іноземної мови, дозволяють максимально адаптувати процес навчання під індивідуальні особливості курсантів.

Зрозуміло, що під час розробки та складання тестових завдань, необхідно дотримуватися певних правил. Тест має бути локально стандартизованим. В тесті має бути представлений узагальнений матеріал з усіх тем, що вивчались студентами в даний період навчання. Всі завдання повинні бути збалансованими і рівноцінними за складністю. Час, що дається на складання тесту, обов'язково повинен бути лімітованим. Тестові завдання повинні мати ситуативну основу і підсилювати мотиви учнів говорити, читати, слухати чи писати іноземною мовою. Завдання повинні бути сформульовані чітко, коротко, точно. Жодне з завдань не повинно бути підказкою для відповідей на подальші завдання. Варіантів відповідей на кожне завдання повинно бути, по можливості, не менше п'яти, а у вигляді невірних відповідей бажано використовувати типові помилки. Тестові завдання повинні бути спрямовані на перевірку інтегрованих умінь в різних видах мовленнєвої діяльності.

Варто наголосити на тому, що тестові завдання дозволяють перевірити лише обмежену частину знань і не можуть повністю замінити інші форми перевірки, хоча вони відкривають багато нових можливостей перед викладачем. Комплексне тестування допомагає визначити наступні характеристики володіння іноземною мовою: засвоєння значення мовних одиниць та їх розуміння; володіння семантичною валентністю слів і структур певної мови; уміння вибирати адекватні мовні одиниці і користуватися ними; володіння однозначністю та полісемією; навички диференціації комунікативних та некомунікативних форм та засобів мови; навички співвідношення особливостей діалогічного та монологічного мовлення; володіння модальними засобами мовного висловлювання; володіння формами питання і вміння ними користуватися в певних ситуаціях; володіння формами висловлювання заперечень або стверджень за допомогою іноземної мови та багато іншого.

Найпоширенішими завданнями під час тестування лексики майбутніх пілотів можна назвати такі: вставити пропущені слова в речення; до поданих слів дібрати антоніми (синоніми, омоніми); вставити в речення правильне слово (одне із трьох); назвати, що зображено на малюнках, використовуючи запропоновані речення; розгадати кросворд; перевірити, чи правильно названі предмети та виправити помилки; описати малюнок, використовуючи слова; продовжити діалог; створити діалог за картинкою, використовуючи репліки; скоротити/поширити репліки діалога; доповнити речення; прокоментувати ситуацію; висловити своє ставлення; відгадати слово; поставити слова в логічній послідовності.

Для тестування граматики майбутніх пілотів можна використати наступні завдання: вставити пропущене слово; розгадати кросворд, записуючи слова у множині (іншому часі, стані тощо); дібрати пропущене модальне дієслово; розташувати речення, враховуючи часову послідовність; утворити похідні слова; використати правильний прийменник; використати потрібний артикль; скласти речення за таблицею; поставити питання до речення; перебудувати речення за зразком; доповнити речення; заперечити наступні твердження; прокоментувати дії тощо.

Під час тестування вміння майбутніх пілотів створювати мовне висловлювання рекомендуються наступні завдання: перекласти речення (текст) на іноземну мову; з непоширеного речення створити поширене; скласти висловлювання із поданих слів; прослухати речення рідною мовою та передати його зміст іноземною; замінити два речення одним; замінити в реченні виділене слово; вибрати адекватний переклад речення із запропонованих; перетворити список поданих слів на текст; виправити помилки у тексті; сформулювати питання, які стосуються твердження; розгорнути текст і таке інше.

Всі вище перераховані типи тестових завдань використовуються в процесі оцінки рівня знань майбутніх пілотів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Впровадження комунікативно-орієнтованої методики навчання ІМ виокремлює нові завдання з питань контролю навчання, в тому числі з тестового контролю. Існує велика кількість тестів для визначення рівня володіння іноземною мовою, проте необхідно проводити постійну роботу над удосконаленням існуючих тестів та розробкою нових тестових завдань. Треба пам'ятати про те, що окрім тестів існують інші форми контролю. Зважаючи на це, є необхідність у застосуванні комплексного підходу до оцінки рівня знань з певної дисципліни. Перспективою подальших досліджень є удосконалення існуючих тестів з професійно орієнтованої англійської мови за умови врахування недоліків вже існуючих тестових завдань та вимог ІКАО до підготовки льотного складу.

Список використаних джерел

1. Федотова Л.О. Оценка качества начального профессионального образования / Л.О. Федотова, Е.А. Рыкова. М.: Изд. Центр «АПО», 2000. 54 с.
2. Майоров А.И. Тесты школьных достижений: конструирование, проведение, использование / А.И. Майоров. СПб: Образование и культура, 1997. 304 с.

3. Агапов В.Ю. Алгоритмы целеполагания в современных педагогических технологиях / В.Ю. Агапов, Л.М. Мишакова. Рязань, 1994. 33 с.

4. Коккота В.А. Лингво-дидактическое тестирование / В.А. Коккота. М.: Высшая школа, 1989. 117 с.

5. Биконя О.П. Використання текстового процесора у навчанні ділової англійської мови / О.П. Биконя // Іноземні мови. 2007. № 1. С. 33–38.

References

1. Fedotova, L.O., Rykova, E.A. (2000). Ocenka kachestva nachal'nogo professional'nogo obrazovaniya [*The assessment of primary professional education quality*]. Moscow: Izdatel'skiy centr "APO" [in Russian].

2. Majorov, A.I. (1997). Testy shkol'nyh dostizhenij: konstruirovaniye, provedeniye, ispol'zovaniye [*Testing school achievements: designing, administration, use*]. St. Petersburg: Obrazovaniye i kul'tura [in Russian].

3. Agapov, V.Yu., Myshakova, L.M. (1994). Algoritmy tselepolaganiya v sovremennyih pedagogicheskikh tehnologiyah [*The algorithms of goal setting in modern pedagogical technologies*]. Ryazan: ROIRO [in Russian].

4. Kokkota, V.A. (1989). Lingvo-didakticheskoye testirovaniye [*Linguodidactic testing*]. Moscow: Vysshaya shkola [in Russian].

5. Bikonja, O.P. (2007). Vykorystannya tekstovogo protsesora u navchanni dilovoyi angliyskoyi movy [*The use of word processor in teaching Business English*]. Inozemni movy – Foreign languages, 1, 33–38 [in Ukrainian].

MURAVSKA Svitlana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Foreign Languages, Flight Academy of the National Aviation University.

THE USAGE OF TESTS IN THE PROCESS OF ASSESSMENT OF FUTURE PILOTS' KNOWLEDGE OF PROFESSIONALLY ORIENTED ENGLISH

Abstract *In the given article the advisability of test usage in the process of assessment of future pilots' knowledge of professionally oriented English has been proved. The term "test" was first introduced into scientific use by the American psychologist James Kettel in 1890. He worked out the new methods of capabilities' diagnostics – tests that he named mental. Under a test we understand the standardized, often limited in time testing intended to define quantitative and qualitative individual psychological features. As a rule, under standardization we understand uniformity of the procedure of test administration and test results assessment.*

Testing of future pilots has a number of advantages: possibility to test a great number of students (all group or course) using the same material and conditions of testing procedure; saving classroom time that is very important in nonlinguistic higher educational establishments where time on language study is limited; focusing on the modern educational facilities and use of the computer educational and supervisory systems; an increase of objectivity of pedagogical control, minimization of human factor in the process of test results evaluation.

On the modern stage it is recommended to conduct testing with the use of computers. Computers substantially extend possibilities of individualization of studies and activation of students' cognitive activity in the process of learning a foreign language, the usage of computers allows to adapt the process of studying to the students' individual features. Every student gets a possibility to work in the rhythm, i.e. choosing for himself a volume and speed of mastering the material.

The most common types of tasks for testing future pilots' vocabulary are the following: fill in the gaps, find synonyms and antonyms, multiple choice, describe pictures using the given vocabulary units, do a crossword, continue a dialogue, complete the given sentences, comment on the given situation, express an opinion on the given topic, guess a word, put the words into a logical order.

For testing grammar the following tasks can be used: fill in the gaps, do a crossword, choose a correct modal verb, put the sentences into the right order, use the correct preposition or article, make up sentences using the table, make the questions for the given sentences, complete the sentences, make negative sentences, comment on the actions, etc.

In the process of testing future pilots' speaking skills the following types of tasks are recommended: translate a sentence into a foreign language, make up a story from the given words, listen to a sentence in a native language and convey its meaning in a foreign language, combine 2 sentences into one, change an underlined word in a sentence using its equivalent, choose an adequate translation of a given sentence, correct mistakes in a given text, make up questions to a given affirmative sentence, etc.

It is necessary to pay attention to the fact that tests allow to check only limited knowledge and can not fully replace other forms of evaluation and control, although they give many new possibilities to a teacher. There are many requirements to test compliance if we want to get the adequate evaluation of future pilots' knowledge of the professionally oriented English.

Key words: *test, testing, assessment of future pilots' knowledge, professionally oriented English, computer technology.*

*Одержано редакцією: 29.08.2018 р.
Прийнято до публікації: 04.09.2018 р.*